

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van het K.T.A. te Dendermonde

	Hoofdstructuur	so
	Instellingsnummer	43166
	Instelling	K.T.A.
directeur		Michel MAILLIARD
adres		Begijnhoflaan 1 - 9200 DENDERMONDE
telefoon		052-25.88.10
fax		052-25.88.15
e-mail		info@ktad.be
website/URL		http://www.ktad.be
	Bestuur van de instelling	113977 - SG 18 Schelde - Dender- Durme te DENDERMONDE
adres		Zuidlaan 3 - 9200 DENDERMONDE
	Scholengemeenschap	111658 - SG Dendermonde-Hamme te DENDERMONDE
adres		Begijnhoflaan 1 - 9200 DENDERMONDE
	CLB	114421 - CLB v.h. GO Schelde - Dender- Durme te DENDERMONDE
adres		Grote Markt 25 - 9200 DENDERMONDE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	10/10/2011, 11/10/2011, 12/10/2011, 13/10/2011, 14/10/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	14/10/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	14/11/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Alex Maes
	Teamleden	Monique Van der Straeten Martine Zaman Hubert Van Tendeloo Eric Suys Luc Mondelaers Jan Meers
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Structuuronderdeel: Hout bso2	7
3.2 Structuuronderdeel: Haartzorg bso2	8
3.3 Structuuronderdeel: Basismechanica bso2	9
3.4 Structuuronderdeel: Carrosserie bso3	10
3.5 Structuuronderdeel: Kantoor bso3	10
3.6 Structuuronderdeel: Houtbewerking bso3	12
3.7 Structuuronderdeel: Haartzorg bso3	13
<i>TV toegepaste economie (bedrijfsbeheer)</i>	15
3.8 Structuuronderdeel: Sociale en technische wetenschappen tso3	16
<i>TV en PV praktijk en stages huishoudkunde</i>	16
<i>TV opvoedkunde</i>	17
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	18
4.1 Curriculum	18
4.1.1 <i>Onderwijsorganisatie</i>	18
4.2 Begeleiding	20
4.2.1 <i>Leerbegeleiding</i>	20
4.2.2 <i>Sociale en emotionele begeleiding</i>	21
4.3 Evaluatie	21
4.3.1 <i>Evaluatiepraktijk</i>	21
4.3.2 <i>Rapporteringspraktijk</i>	22
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	23
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	24
6.1 Wat doet de school goed?	24
6.2 Wat kan de school verbeteren?	24
6.3 Wat moet de school verbeteren?	24
7. ADVIES	25
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	25

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Koninklijk Technisch Atheneum profileert zich als een tso- en bso-school met naast het studiegebied Handel een breed aanbod uit de zachte² en harde³ sectoren. De leerlingenpopulatie is sterk gedifferentieerd en blijft de laatste jaren relatief stabiel. Het aantal uitgereikte A-attesten ligt onder het gemiddelde van vergelijkbare scholen. Het studiesucces in de professionele bacheloropleiding van het hoger onderwijs bij de tso-leerlingen stemt overeen met het Vlaamse gemiddelde.

Het onderzoek van de geselecteerde structuuronderdelen leidt tot de conclusie dat de leerplandoelstellingen van de specifieke vakken in de tweede graad Hout en de derde graden Carrosserie, Houtbewerking en Haarzorg in voldoende mate gerealiseerd zijn. Voor de vakken TV dameskappen in de tweede graad Haarzorg en PV mechanica en PV elektriciteit in de Basismechanica, TV toegepaste economie in de derde graad Kantoor en TV opvoedkunde in de derde graad Sociale en technische wetenschappen is een advies 'gunstig beperkt in de tijd' gegeven omwille van de onvoldoende leerplanrealisatie.

Het directie- en lerarenteam slaagt er in de visie van het pedagogisch project concreet vorm te geven. Het schoolbeleid beklemtoont de zorg voor alle leerlingen en creëert openheid voor innoverende initiatieven. Dit bevordert de aangename werksfeer en motiveert het korps om de doelgerichtheid en de effectiviteit van het vernieuwingsproces verder uit te bouwen.

De directie voorziet in voldoende materiële vereisten om de leeromgeving aangenamer en de lessen aanschouwelijk te maken. Een deel van de gebouwen is nieuw. Voor de verouderde infrastructuur zijn er plannen om deze te vervangen door een nieuwbouwproject. De organisatie van het welzijnsbeleid vertoont nog een aantal werkpunten.

Meerdere kleine klassen dwingen de school tot samenzettingen. Naast de evenwichtig gespreide lessen organiseert de school voor een aantal vakken remediëringsmomenten en bijlessen. Het stagesysteem zit op zich goed in elkaar, maar voor het opmaken van de lijst van stageactiviteiten en vooral voor de vakinhoudelijke begeleiding tijdens de stages is bijsturing nodig.

Sedert de vorige doorlichting is de school geconfronteerd met een toename van taalzwakke leerlingen en jongeren met een laag zelfbeeld. De cel leerlingenbegeleiding en heel wat personeelsleden verrichten uitstekend werk om deze stijgende vraag naar meer zorg aan te pakken. Om de problematische afwezigheden terug te dringen hanteert de school een doorgedreven maar effectief opvolgings- en sanctioneringsbeleid.

Uit de onderzochte procesvariabelen 'evaluatie- en rapporteringspraktijk' blijkt dat het beleid hierin nieuwe ontwikkelingen ambieert. Het beoogt alternatieve evaluatievormen die beter afgestemd zijn op het leerlingenprofiel en concreter gericht zijn naar de adviezen geformuleerd in de leerplannen. De school heeft hiervoor nog een hele weg te gaan.

² Zachte sectoren: studiegebieden Lichaamsverzorging, Personenzorg

³ Harde sectoren: studiegebieden Hout, Mechanica-elektriciteit, Auto

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 bso Hout		PV praktijk hout TV hout
Graad 2 bso Haarzorg		PV en TV dameskappen/herenkappen /bio-esthetiek
Graad 2 bso Basismechanica		PV praktijk elektriciteit/elektromechanica /elektronica PV praktijk lassen- constructie/mechanica /elektromechanica PV praktijk mechanica /elektromechanica TV mechanica /elektromechanica
Graad 3 bso Carrosserie		PV praktijk autotechniek PV praktijk carrosserie PV praktijk elektriciteit PV/TV stage carrosserie PV/TV stage carrosserie TV autotechniek TV carrosserie TV elektriciteit
Graad 3 bso Kantoor		TV boekhouding TV kantoortechnieken TV toegepaste economie
Graad 3 bso Houtbewerking		PV praktijk hout PV/TV stage hout TV hout
Graad 3 bso Haarzorg		PV/TV en stages dameskappen/herenkappen /bio-esthetiek
Graad 3 tso Sociale en technische wetenschappen		TV opvoedkunde TV/PV en stage huishoudkunde

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Milieu

Onderwijs

Curriculum

Onderwijsorganisatie

Begeleiding

Leerbegeleiding

Socio-emotionele begeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 Structuuronderdeel: Hout bso2

Voldoet

Motivering

- In dit structuuronderdeel zijn de vakken met administratieve vakbenamingen PV praktijk hout en TV hout doorgelicht. Op de lessentabel worden deze vakken weergegeven als praktijk hout, constructie leer, technisch tekenen, computertekenen/CAD⁴, materialen leer, gereedschappen en machines. De leerlingen uit de twee leerjaren worden voor bijna alle vakken samengezet. De leerplandoelstellingen van dit specifieke gedeelte worden in voldoende mate gerealiseerd.
- De jaarplannen geven een evenwichtige spreiding van de essentiële competenties weer, maar de link met de beoogde leerplandoelstelling is niet altijd duidelijk. Bij de aanvang van deze graad maken de leerlingen enkele manuele oefeningen. De overschakeling naar machinale houtbewerking gebeurt procesmatig op een vlotte en veilige manier. In het tweede leerjaar zijn de projecten meer realiteitsgebonden. De uitbreidingsdoelen van ramen en massieve binnendeuren behoren tot het lessenpakket en zijn aangepast aan het beheersingsniveau van de leerlingen. Door enkele projecten in de beide leerjaren tegelijkertijd aan te bieden vervaagt soms de progressieve opbouw van de leerlijn. De lessentabel is ingedeeld in een traditionele vakkenstructuur waardoor het integreren van theorie en praktijk niet altijd verloopt zoals het leerplan adviseert. Er is nog geen automatisme ingebouwd om vaardigheden, kennis, attitudes, inzichten, ervaringen en evaluaties synchroon te laten verlopen.
- Voorlopig zijn de meeste projectconcepten weinig vernieuwend qua idee, maar toch zinvol en representatief voor de opleiding. Er zijn pogingen merkbaar om de projecten meer af te stemmen op de leefwereld van de leerlingen. Sporadisch krijgen leerlingen de kans om zelf een invulling te geven aan bepaalde oefeningen. Het gecombineerd gebruik van verschillende materialen is beperkt. Tijdens het leerproces ervaren de leerlingen dat ze voldoende worden begeleid.

⁴ CAD: Computer Aided Design

- De zelfgemaakte cursussen zijn op maat van bso-leerlingen en gestructureerd opgesteld. Voor een aantal projecten en/of thema's wordt een beroep gedaan op leerboeken. De klassen brengen regelmatig een bezoek aan bedrijven en/of beurzen om de lessen praktisch te onderbouwen.
- De minimale materiële vereisten voldoen voor de beschikbare machines en gereedschappen. Daarentegen is de infrastructuur aan een dringende renovatiebeurt toe.
- Op de vergaderingen met de vakwerkgroep worden vooral praktische afspraken geregeld. Onderwijskundige inhoud komen zelden aan bod. Het bespreken en bewaken van de leerplanrealisatie gebeurt eerder informeel. Het lerarenteam volgt voornamelijk technische en vakgebonden nascholingen. Voor pedagogisch-didactische vorming is weinig aandacht.
- Het evalueren van de vakinhoudelijke doelstellingen gebeurt via dagelijks werk en examens. Evalueren wordt niet als een permanent proces opgevat en toegepast. Het toetsen van de leerplandoelstellingen staat onvoldoende centraal en sommige vragen zijn niet duidelijk opgesteld. De evaluatiepraktijk wordt te oppervlakkig bewaakt door het beleid.

3.2 Structuuronderdeel: Haarzorg bso2

Voldoet voor PV praktijk dameskappen/herenkappen/bio-esthetiek en TV herenkappen/bio-esthetiek

Voldoet niet voor TV dameskappen

Motivering

- De leerplandoelstellingen voor PV dameskappen, herenkappen en bio-esthetiek worden in voldoende mate gerealiseerd. De evaluatie van TV dameskappen is niet leerplangericht. Het onderzoek toont aan dat de leerlingen de leerplandoelstellingen niet beheersen.
- De leerplannen⁵ stellen de integratie van theorie (TV) in de praktijk (PV) voorop. Volgens de leerplanvisie dienen de diverse vakonderdelen als één geheel te worden beschouwd en wordt deze cluster bij voorkeur aan één leraar toevertrouwd. Deze vakkenintegratie kon tijdens de doorlichting niet worden vastgesteld.
- De inhoud van de leerlingencursussen is niet altijd gebaseerd op een leerplanstudie. Door de theorie niet te integreren in de praktijk tonen de leerlingencursussen een diffuus beeld m.b.t. de leerplanrealisatie. In een aantal cursussen wordt dan weer veel nadruk gelegd op nevenaspecten en/of uitbreiding. Deze vaststelling is er ook voor de theoretische component van het vak bio-esthetiek.
- De infrastructuur voor de praktijk voldoet, vaklokalen beschikken over internet en/of informatiedragers. Het gebruik van deze media is erg leraargebonden. In sommige praktijklessen is de aanwending van ICT niet-didactisch ondersteunend of quasi onbestaande. Hierdoor ontbreekt de visualisering van diverse specifieke toepassingen voor leerlingen. Ook is de aanwending van ICT in de theoretische lessen erg verscheiden. Daardoor primeert de bord- en krijtdidactiek.
- Leerlijnen zijn uitgewerkt, maar momenteel stuit de uitwerking van de leerlijnen nog te veel op leraargebonden interpretaties en/of verschillen. Deze verschillen komen het meest tot uiting in de praktijklessen.
- De evaluatie van het technisch vak is niet afgestemd op de leerplandoelstellingen. Algemeen beoogt de evaluatie van het technisch vak veeleer een loutere reproductie en/of beantwoorden van multiplechoicevragen met sterk uiteenlopende resultaten. Zo toont de evaluatie aan dat de theoretische leerplandoelstellingen niet worden

⁵ Leerplannen tweede graad bso Haartooi 2001/081, derde graad bso Haartooi 2004/115.

gerealiseerd. Bovendien worden de wijze van evalueren en de vaak erg zwakke evaluatieresultaten door de vakgroep niet in vraag gesteld.

- Voor de praktijk wordt de progressie van de leerlingen overzichtelijk geïnventariseerd. De soms hoge graad van afwezigheid en/of het niet uitvoeren van verplichte leerplangebonden toepassingen van sommige leerlingen beperkt hun schoolse vorderingen. Zo kunnen de leervorderingen niet altijd worden benut voor differentiatie. Nochtans is dit essentieel, gelet op de verscheidenheid m.b.t. het beheersingsniveau van een aantal vaardigheden bij de individuele leerling.
- Door het soms tolerant hanteren van evaluatieresultaten, worden zwakke leerlingen en/of leerlingen die weinig of niet gemotiveerd zijn, toegelaten tot de hogere leerjaren. Dit leidt tot grote verschillen m.b.t. vaardigheden, nauwkeurigheid van uitvoering en tempo bij de individuele leerling.

3.3 Structuuronderdeel: Basismechanica bso2

Voldoet niet

Motivering

- Naast de algemene technische en praktische vorming in verband met basismechanica kiest de school voor de cluster Auto als gedifferentieerde vorming. Deze keuze ligt voor de hand, daar in de derde graad bso de studierichting Carrosserie wordt aangeboden.
- De leerplandoelstellingen van het specifiek gedeelte worden niet in voldoende mate gerealiseerd en het studiepeil is zwak, vooral voor PV praktijk mechanica. De leraren wijten dit deels aan de specifieke kenmerken van de instromende leerlingen en hun grotere interesse en inzet voor praktijk binnen de cluster Auto. Tekenen met CAD komt niet aan bod. De noodzakelijke samenhang tussen technisch tekenen, technologie, praktijk en meten is weinig uitgebouwd. In PV praktijk elektriciteit wordt geen aandacht besteed aan het verwerven van de nodige vaardigheden voor de uitvoering en/of herstelling van eenvoudige elektrische installaties die kunnen voorkomen in het betrokken vakgebied.
- De school beschikt over ruime vaklokalen en werkplaatsen die in de mate van het mogelijke worden onderhouden, maar gesitueerd zijn in gebouwen die niet meer aan de geldende normen van woonbaarheid en veiligheid voldoen. Aan de minimale materiële vereisten met betrekking tot apparatuur en leermiddelen is voldaan. Op een aantal plaatsen ontbreekt nog de noodzakelijke ICT-infrastructuur⁶. Er is een begin gemaakt met de ontwikkeling van nieuw cursusmateriaal.
- De leraren streven een degelijke begeleiding van de leerlingen na tijdens de uitvoering van werkopdrachten. De deelname aan vakgerichte en andere nascholingsinitiatieven en de integratie van ICT is leraargebonden.
- De school organiseert de bewaking van de leerplanrealisatie niet systematisch. De leraren overleggen in hoofdzaak over organisatorische en materiële elementen van het onderwijsleerproces. Pedagogisch-didactische aspecten, zoals het uitzetten van horizontale en verticale leerlijnen, het aanwenden van activerende werkvormen en het inzetten van specifieke evaluatiemethoden komen slechts sporadisch aan bod.
- Op enkele praktische afspraken na verlopen de leerlingenevaluatie en de rapportering nog zeer conventioneel. Er worden geen examens georganiseerd en men maakt veeleer gebruik van gespreide dan van permanente evaluatie. Daarbij ligt de focus vooral op de kennis en het product. De afstemming op het proces, op inzicht, op het beheersen van competenties en op leervorderingen is beperkt. Enkel voor een tweetal proeven per schooljaar wordt een meer performant evaluatiesysteem gehanteerd. De leraren gebruiken zelden de evaluatiegegevens voor het bijsturen van hun pedagogisch-didactisch handelen.

⁶ ICT: Informatie en Communicatie Technologie

3.4 Structuuronderdeel: Carrosserie bso3

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen van de vakken van het specifiek gedeelte worden in voldoende mate gerealiseerd, de meeste leerinhouden komen aan bod en het studiepeil voldoet.
- De inhoud van de geïntegreerde proeven sluit goed aan bij de opleiding en de kwaliteit beantwoordt aan de verwachtingen. In de verslaggeving is er echter weinig aandacht voor correct taalgebruik.
- In het eerste en het tweede leerjaar van de derde graad worden alternerende stages en blokstages georganiseerd. De keuze van de stagebedrijven is representatief voor het profiel van de studierichting en biedt een meerwaarde aan de opleiding. De stageverslaggeving toont aan dat de opdrachten relevant zijn voor de stagedoelen en correct worden geëvalueerd. Vakinhoudelijk worden de stages slechts in beperkte mate begeleid. Het stagecontract bevat een bijlage met een niet gedateerde stageactiviteitenlijst.
- Uit de opvolging van de oud-leerlingen blijkt dat de meesten tewerkgesteld zijn in een carrosseriebedrijf. Het contact met de sector is goed en de school werkt, onder andere in een systeem van werkplekleren, samen met een aantal bedrijven waardoor ze beschikt over voldoende realiteitsgerichte opdrachten, grondstoffen, gereedschappen en materialen.
- De minimale materiële uitrusting met betrekking tot apparatuur en leermiddelen is aanwezig. De werkplaats en het vaklokaal carrosserie zijn ruim, degelijk ingericht en voorzien van de noodzakelijke ICT-infrastructuur.
- Het cursusmateriaal voldoet maar is soms weinig gestructureerd, er is een aanzet tot vernieuwing. De werkopdrachten voor de praktische vakken zijn up-to-date. De leerlingen worden goed begeleid op de werkvloer.
- De school organiseert de bewaking van de leerplanrealisatie niet systematisch. De leraren overleggen in hoofdzaak over organisatorische en materiële elementen van het onderwijsleerproces. Pedagogisch-didactische aspecten, zoals het uitzetten van horizontale en verticale leerlijnen, het aanwenden van activerende werkvormen en het inzetten van specifieke evaluatiemethoden komen slechts sporadisch aan bod. De deelname aan vakgerichte en andere nascholingsinitiatieven en de integratie van ICT zijn leraargebonden.
- Op enkele praktische afspraken na verlopen de leerlingenevaluatie en de rapportering nog zeer conventioneel. Er worden geen examens georganiseerd en men maakt veeleer gebruik van gespreide dan van permanente evaluatie. Daarbij ligt de focus vooral op de kennis en het product. De afstemming op het proces, op inzicht, op het beheersen van competenties en op leervorderingen is beperkt.

3.5 Structuuronderdeel: Kantoor bso3

Voldoet niet

Motivering

- In dit structuuronderdeel werden de vakken TV boekhouding, TV kantoortechnieken en TV toegepaste economie doorgelicht. De leerplanrealisatie voldoet voor boekhouding en kantoortechnieken, maar niet voor toegepaste economie.
- Elk jaar opnieuw vat een relatief grote groep leerlingen de studierichting Kantoor in de derde graad aan zonder voorkennis van boekhouden. Deze leerlingen missen de basiskennis die in de tweede graad opgebouwd werd. Op het aanbod om tijdens de middagpauze inhaallessen te volgen wordt slechts beperkt ingegaan. Om deze leerlingen niet helemaal aan hun lot over te laten, wordt een deel van de reguliere

lestijden gebruikt voor het aanleren en inoefenen van de basisbeginselen. Door de opgelopen vertraging leren de leerlingen pas vanaf het tweede leerjaar een professioneel boekhoudpakket hanteren. Om die reden komen ook de leerplandoelstellingen in verband met de intracommunautaire verrichtingen, de cashflow, de liquiditeit, de solvabiliteit en de rendabiliteit niet aan bod. Maar globaal beschouwd voldoet de leerplanrealisatie. In elk leerjaar zijn er twee examens. De vragen zijn voornamelijk toepassingsgericht en sluiten doorgaans goed aan bij de leerplandoelstellingen. In de loop van het jaar wordt er in voldoende mate getoetst.

- In het vak kantoortechnieken wordt de administratieve verwerking van de logistieke keten bestudeerd. De eigen deskundigheid werd op peil gebracht door op vrijwillige basis één maand lang stage te lopen bij een aantal logistieke bedrijven en een cursus te volgen in logistiek management. Deze inspanningen werpen duidelijk hun vruchten af. De leerinhouden worden gekoppeld aan reële contexten en herkenbare voorbeelden. Voor het tonen van foto- en filmmateriaal is er in het leslokaal een digitaal bord beschikbaar. In sommige lessen worden de leerinhouden door middel van spelen ingeoefend. De leerplandoelstellingen worden volledig en diepgaand behandeld. Regelmatig worden logistieke bedrijven bezocht, wat leidt tot een verdere verankering van de leerstof. In het eerste leerjaar zijn er twee examens, in het tweede leerjaar één. De vraagstelling is meestal goed doordacht en sluit aan bij de leerplandoelstellingen. Fotomateriaal, afbeeldingen en documenten worden veelvuldig in de vraagstelling betrokken, waardoor de praktijkgerichte aanpak van de lessen doorgetrokken wordt naar de examens. Toch worden soms nog kennisvragen aangetroffen die niet veel verder reiken dan het louter weergeven van geheugenmatig opgebouwde feitenkennis en die daarom beter vermeden zouden worden. In de loop van het jaar wordt vooral in het eerste leerjaar frequent getoetst. Waar het gros van de lestijden gebruikt wordt voor de studie van de logistieke keten, wordt in het eerste leerjaar één wekelijkse lestijd aangewend voor het toelichten en inoefenen van stageactiviteiten. Dit gebeurt kwaliteitsvol.
- Het vak toegepaste economie omvat twee onderdelen: 'recht en wetgeving' en 'bedrijfseconomie'. In overeenstemming met de leerplanaanbeveling wordt 'recht en wetgeving' in het eerste leerjaar en 'bedrijfseconomie' in het tweede leerjaar behandeld, telkens gedurende twee lesuren per week. Voor beide onderdelen voldoet de leerplanrealisatie niet. Zo komen in het onderdeel 'recht en wetgeving' de leerplandoelstellingen i.v.m. de sociale zekerheid en de belastingen nauwelijks aan bod. Maar vooral de evaluatie schiet tekort. Er is slechts één examen. Taken of toetsen kunnen niet worden voorgelegd. Eén enkel cijfer moet dus uitsluitel brengen over de vraag of de leerlingen de leerplandoelstellingen in voldoende mate hebben bereikt. Van procesevaluatie met daaraan gekoppelde remediëring is geen sprake. Voor het onderdeel 'bedrijfseconomie' wordt in het tweede leerjaar een leerboek gebruikt dat niet voor het bso, maar wel voor het tso bestemd is. Dit heeft tot gevolg dat zowat 40 % van de leerplandoelstellingen niet aangereikt wordt. Omgekeerd worden tal van onderwerpen behandeld die geen deel uitmaken van het leerplan. Terwijl het onderdeel 'recht en wetgeving' al in het eerste leerjaar volledig behandeld is, wordt een deel van de leerinhouden eigenaardig genoeg vanaf eind februari in het tweede leerjaar hernomen. Hiervoor moeten de leerlingen zich een leerboek aanschaffen, waarvan nauwelijks 40 van de bijna 300 pagina's worden behandeld. De thema's die al een jaar eerder aan bod kwamen, worden nu met een diepgang bestudeerd die het leerplan niet oplegt, noch wenst. Ook in het tweede leerjaar is er maar één examen. De vraagstelling is zuiver reproductief en wijkt vaak af van de leerplandoelstellingen. Het examen is daardoor ongeschikt om na te gaan of de leerlingen zich de leerplandoelstellingen hebben eigen gemaakt. Dat een kleine helft van de leerlingen voor dit examen een tekort behaalt, is vanuit deliberatieperspectief een verontrustende gedachte. De toetsen en taken, die in de loop van het jaar worden gegeven, lijden onder dezelfde tekorten als het examen. Bij de toetsen is de vraagstelling louter reproductief. Bovendien staan de vraagstelling bij de toetsen en de opgegeven taken vaak veraf van de leerplandoelstellingen.

- Volgens de schoolafspraken gaan 40 % van de punten voor dagelijks werk uit naar kennis en vaardigheden en 60 % naar leer- en vakattitudes. Deze afspraken worden niet altijd gerespecteerd. In sommige gevallen spelen kennis en vaardigheden slechts een beperkte of zelfs helemaal geen rol bij de vaststelling van het puntentotaal en worden haast uitsluitend leer- en vakattitudes verrekend. Welke leer- en vakattitudes in kaart worden gebracht en hoe de cijferbeoordeling hiervan tot stand komt, is bij gebrek aan criteria niet duidelijk. Door cognitieve en attitudele gegevens in één enkel cijfer te gieten, is het bovendien niet mogelijk om zich bij de deliberatie een helder beeld te vormen van de bereikte leerresultaten.

3.6 Structuuronderdeel: Houtbewerking bso3

Voldoet

Motivering

- Het specifiek gedeelte van dit structuuronderdeel met PV praktijk hout, PV/TV stage hout en TV hout als administratieve vakbenamingen werd onderzocht. Deze vakken worden op de lessentabellen vertaald als praktijk hout, technisch tekenen/CAD, stage, materialenleer, constructieleer, CNC⁷, gereedschappen en machines. De leerplandoelstellingen van dit specifieke gedeelte worden in voldoende mate gerealiseerd. Het studiepeil is behoorlijk.
- De competenties van de buitenschrijnwerker, de binnenschrijnwerker, de trappenmaker en de interieurbouwer komen uitgebreid aan bod. Naast de voorstudie en de machinale uitvoeringsmethoden is er voldoende aandacht voor montage, plaatsings- en bevestigingstechnieken. Hoewel in de tweede graad een aanzet wordt gegeven tot het maken van klein meubilair, komen de aanvullende vaardigheden van de meubelmaker in de derde graad nog maar zelden voor. De activiteiten van de daktimmerman beperken zich meestal tot het uitwerken van een schaalmodel, wat niet opportuun is voor deze studierichting. Er wordt ook niet gestimuleerd om deze doelen via de stage te bereiken. De laatst uitgevoerde dakconstructie op ware grootte dateert van een paar jaar geleden. De leerlingen proberen het VCA⁸ en een opleiding voor stellingbouw te behalen via het RTC⁹. De talrijke opdrachten voor de school en voor derden worden niet altijd als een meerwaarde ervaren. Ze zetten soms de realisatie van de leerplandoelstellingen onder druk en hypothekeren gedeeltelijk de vrije keuze van oefeningen bij de leerlingen. In deze graadklas worden enkele projecten gezamenlijk uitgewerkt waardoor de graduele opbouw van de leerlijn niet altijd duidelijk blijft.
- De meeste leerlingen kunnen overweg met CAD 2D¹⁰. Tot dusver wordt CAD 3D¹¹ niet opgenomen in het leerprogramma. Voor CNC-basisoefeningen gaan de leerlingen een zestal dagen naar het K.T.A.¹² van Liedekerke. De link vanuit CAD naar CAM¹³ wordt voorlopig niet gemaakt.
- De vakwerkgroep functioneert goed. De leraren volgen voornamelijk vaktechnische nascholingen zoals CAD, aluminium schrijnwerk, brandwerend schrijnwerk, CNC ... De ondersteuning bij leerplanstudie en didactische werkvormen wordt soms als een nood ervaren. Het lerarenteam houdt rekening met de mogelijkheden en de interesses van de leerlingen om de motivatie te versterken en om een zo hoog mogelijke kwaliteit te bereiken. Het variëren van werkvormen is beperkt.

⁷ CNC: Computer Numeric Control

⁸ VCA: Veiligheidschecklist voor Aannemers

⁹ RTC: Regionaal Technologie Centrum

¹⁰ 2D: tweedimensionaal

¹¹ 3D: driedimensionaal

¹² K.T.A.: Koninklijk Technisch Atheneum

¹³ CAM: Computer Aided Manufacturing

- De gebouwen met de ateliers en de vaklokalen zijn sterk verouderd. Wegens de te grote verbouwkosten zou via een DBFM¹⁴-project een nieuwbouw tegen 2015 voor de houtafdeling ter beschikking zijn. De overige minimale materiële vereisten zijn aanwezig. De basismachines zijn beveiligd en de veiligheidsinstructiekaarten zijn binnen handbereik. De school heeft plannen om in de nieuwbouw een hedendaagse CNC-machine te voorzien. Het vaklokaal is voorzien van voldoende didactische stukken en materiaal.
- Alternierende stage en blokstage worden gecombineerd aangeboden. Hoewel er voor de stage algemene vaardigheids-, kennis- en attitudedoelstellingen zijn uitgeschreven, bevatten de stageactiviteitenlijsten amper vaktechnische leerplandoelstellingen. Het stageboek is zorgvuldig samengesteld en vormt voor de leerlingen een goede leidraad. De vakinhoudelijke begeleiding van de stage is te beperkt om als kwaliteitsvol te kunnen worden beschouwd.
- De geïntegreerde proef is goed uitgewerkt en duidelijk gelinkt aan het studierichtingsprofiel. Enkele vakken van de basisvorming zijn betrokken. Zowel het proces als het eindproduct wordt opgevolgd en geëvalueerd door een externe jury.
- De evaluatiepraktijk is weinig innoverend. Het beoordelen van het dagelijks werk, de examens en de attitudes gebeurt op een klassieke manier. Bij de uitgewerkte evaluatie-instrumenten ontbreekt uniformiteit en een algemene visie. De commentaren op talrijke documenten, zoals de notulen en de stage-evaluaties zijn onvoldoende onderbouwend. De toetsvragen zijn nauwelijks gelinkt aan de leerplandoelstellingen en worden zelden gewijzigd. Daardoor zijn de toetsen weinig geschikt om het bereikte kennis- en vaardigheidsniveau in kaart te brengen.

3.7 Structuuronderdeel: Haarzorg bso3

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen voor dameskappen, herenkappen en bio-esthetiek worden in voldoende mate gerealiseerd.
- De leerplannen¹⁵ stellen de integratie van theorie (TV) in de praktijk (PV) voorop. Volgens de leerplanvisie dienen de diverse vakonderdelen als één geheel te worden beschouwd en wordt deze cluster bij voorkeur aan één leraar toevertrouwd. Deze vakkenintegratie kon tijdens de doorlichting niet altijd vastgesteld worden. De huidige weekrooster van praktijkvakken en van clustering van theoretische componenten is niet bevorderlijk voor de leerplanrealisatie, remt het leerproces voor de leerlingen en is mentaal en fysiek zwaar voor de betrokken vakleraren.
- Door de theorie niet te integreren met de praktijk tonen de leerlingencursussen een diffuus beeld. Soms geeft één leerplandoelstelling de aanleiding tot een aparte cursus. In een aantal cursussen wordt dan weer veel nadruk gelegd op uitbreiding. Deze vaststelling is er ook voor de theoretische component van het vak bio-esthetiek.
- De infrastructuur voor de praktijk voldoet, vaklokalen beschikken over internet en/of informatiedragers. Het gebruik van deze media is erg leraargebonden. In sommige praktijklessen is de aanwending van ICT niet-didactisch ondersteunend of quasi onbestaande. Hierdoor ontbreekt de visualisering van diverse specifieke toepassingen voor leerlingen. (1 leraar en alleen voor de tweede graad)
- Voor snit werken de leerlingen op oefenhoofden. Door de beperkte specifieke snittoepassingen op modellen is het beheersingsniveau m.b.t. snittechnieken bij leerlingen erg verschillend. De uiteenlopende beheersingsniveaus van de vaardigheden van de leerlingen bij de start van het schooljaar en de instroom van

¹⁴ DBFM: Design Build Finance Maintain

¹⁵ Leerplannen tweede graad bso Haartooi 2001/081, derde graad bso Haartooi 2004/115.

‘nieuwe leerlingen’ tijdens het schooljaar hypothekeren het lesrendement, vooral in de lessen dames- en herensnit.

- Leerlijnen zijn uitgewerkt, maar momenteel stuit de uitwerking van de leerlijnen nog te veel op leraargebonden interpretaties en/of verschillen. Deze verschillen komen het meest tot uiting in de vakonderdelen snit.
- In de derde graad voeren de leerlingen voor de vakonderdelen permanent, kleuring en snit – conform het leerplan – regelmatig toepassingen uit op modellen. Tijdens iedere toepassing wordt het beheersen van de theoretische basiskennis niet altijd getoetst bij de leerlingen. Voor de lessen salonwerk in het eindjaar beschikt de school over een gevarieerd modellenbestand, wat de leerplanrealisatie bevordert.
- In het vak bio-esthetiek (hand- en gelaatsverzorging) wordt veel aandacht besteed aan uitbreidingsdoelen.
- De school opteert voor alternerende stages conform het stagevolume van het leerplan. Voor de begeleiding van een twintigtal leerlingen tijdens de twaalf uren stages worden amper drie lestijden uitgetrokken. Door de roostering kan de stagebegeleider de leerlingen van III,1 Haarzorg niet opvolgen tijdens hun alternerende stage. Zo werd vastgesteld dat de leerlingen tijdens deze stages veeleer routinetaken en taken behorende tot het dagelijks onderhoud van het kapsalon uitvoeren. Het realiseren van leerplandoelstellingen is door het ontbreken van vakgerichte stagebegeleiding erg beperkt. Daarenboven worden ook nog eens extra blokstages georganiseerd. De documenten van de blokstages tonen eveneens aan dat leerlingen erg veel traditionele hulpopdrachten en taken behorende tot interieurverzorging uitvoeren. Het realiseren van stagedoelen, zoals vermeld op de website van de afdeling, is voor een aantal leerlingen niet aan de orde tijdens de blokstages. Door het vaak uitvoeren van routinetaken missen de alternerende en de blokstages van een aantal leerlingen de noodzakelijke diepgang. Administratief vertonen de stagedocumenten enkele hiaten, wat tot een juridisch dispuut kan leiden. Het inventariseren van de stageactiviteiten is nog niet efficiënt, waardoor het mogelijk is dat stagiairs op bepaalde stageplaatsen veel routinetaken, zoals koffie zetten, kuisen, handdoeken plooien ... moeten uitvoeren.
- Voor de praktijk wordt de progressie van de leerlingen overzichtelijk geïnventariseerd. De soms hoge graad van afwezigheid en/of het niet uitvoeren van verplichte leerplangebonden toepassingen van sommige leerlingen beperkt hun schoolse vorderingen. Zo kunnen de leervorderingen niet altijd worden benut voor differentiatie.
- De geïntegreerde proef is van een behoorlijk niveau. De uitdaging door de gestadige wijziging van inputkarakteristieken en de blijvende aandacht voor kwaliteit noodzaken de vakgroep om de GIP¹⁶ jaarlijks bij te sturen. Ze beoogt daarmee een modetrend gebonden invulling van de GIP en een adequate evaluatie ervan.
- Door het tolerant hanteren van evaluatieresultaten, worden erg zwakke leerlingen en/of leerlingen die weinig of niet gemotiveerd zijn, toegelaten tot de hogere leerjaren. Dit leidt tot grote verschillen m.b.t. vaardigheden, nauwkeurigheid van uitvoering en tempo bij de individuele leerling. Dit alles heeft dan weer gevolgen voor de leerplanrealisatie, het klas- en/of lesmanagement en motivatie van de leerlingen.
- De nascholingsgraad van de leraren is erg divers. Enerzijds beschikt een aantal leraren over een hoge graad van professionaliteit, anderzijds is de aanzet tot professionalisering nog te vrijblijvend. Leraren veroorloven zich om niet in te gaan op vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen.
- De vakwerking steunt op informeel overleg binnen een erg collegiale sfeer. Overleg met het vak bedrijfsbeheer¹⁷ is onbestaande. Uit de vakverslagen blijkt dat de vakgroep concrete leerlijnen aan het uitwerken is doorheen het curriculum van kapper.

¹⁶ GIP: geïntegreerde proef

¹⁷ Zie verslag TV toegepaste economie (bedrijfsbeheer) pagina 16

Maar de steeds wijzigende inputkarakteristieken vragen om permanente aandacht en de verfijning van didactische strategieën.

TV toegepaste economie (bedrijfsbeheer)

Voldoet niet

Motivering

- De doelstellingen van het leerplan toegepaste economie (bedrijfsbeheer)¹⁸ worden niet in voldoende mate gerealiseerd.
- Het vak toegepaste economie (bedrijfsbeheer) wordt met het oog op de zelfstandige vestiging van afgestudeerde kappers complementair aangeboden.
- Hoewel de school de mogelijkheid heeft om uitsluitend voor de leerlingen van de derde graad Haarzorg toegepaste economie aan te bieden, opteert de school om de lessen toegepaste economie deels te organiseren via klasoverstijgende samenstellingen. Door deze samenstelling wordt de mogelijkheid om de aspecten van het leerplan in te kleuren naar het studieprofiel van de opleiding aan de leerlingen ontnomen. Daardoor komen bepaalde aspecten veeleer abstract over. Ook wanneer de leerlingen niet samenzitten, maakt de leraar geen gebruik van inkleuring naar het vak en/of de latere beroepsuitoefening.
- Door diverse factoren is er zowel bij de start als tijdens het schooljaar relatief veel lesuitval. Ondanks de clustering van lesuren hypothekeren de organisatie van blokstages, de diverse intra- en extramurale activiteiten en examenperiodes de leerplanrealisatie ernstig. Bovendien zijn een aantal leerlingen niet geïnteresseerd in dit complementair aanbod van de school, waardoor ze veeleer een storend element zijn in de lessen en de leerplanrealisatie hypothekeren. Ook gaat tijdens de lessen veel tijd verloren aan het dicteren.
- Het leerboek en niet het leerplan is de leidraad voor het curriculum bedrijfsbeheer. Door het te slaafs volgen van het leerboek wordt veel tijd en aandacht besteed aan nevenaspecten, waardoor de leerplanrealisatie nogmaals wordt gehypothekerd. Bovendien werden in leerlingendocumenten van vorig schooljaar weinig sporen van verwerking vastgesteld. Ook in het bijkomende leerlingenmateriaal van RYS¹⁹ van de DBO²⁰ zijn weinig sporen van verwerking terug te vinden.
- Momenteel is overleg met de vakgroep Haarzorg onbestaande. Hierdoor worden de mogelijkheden om concrete afspraken te maken m.b.t. vestigingsvoorwaarden, distributiekanaal, realistische kostprijsberekening en een efficiënt beheer van een kapsalon onvoldoende benut voor het vak bedrijfsbeheer.
- Hoger geschetste vaststellingen maken dat een aantal doelstellingen van het leerplan niet en/of onrealistisch worden gerealiseerd. Ook zijn bepaalde opdrachten nog weinig uitdagend voor de leerlingen, zeker wat betreft de opzoektaken. Ook worden de aspecten m.b.t. het financieel plan en het ondernemingsplan nog wat onrealistisch en/of niet uitgewerkt.
- De evaluatie is niet altijd leerplangericht. Bepaalde aspecten van het leerplan worden niet geëvalueerd. Momenteel is de evaluatie veeleer gesteund op reproductie. In een enkel geval worden foutieve antwoorden toch positief geëvalueerd. Dat maakt dat het getuigschrift over de basiskennis van het bedrijfsbeheer ten onrechte wordt uitgereikt aan de leerlingen (SO 2008.1 Bedrijfsbeheer in het secundair onderwijs, punt 6. Studiebekrachtiging).

¹⁸ Leerplan toegepaste economie (bedrijfsbeheer) 2008-068.

¹⁹ RYS: Responsible Young Starters

²⁰ DBO: Dienst beroepsopleiding,
Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap.

- Ook gaat bij de evaluatie veel effectieve lestijd verloren door het dicteren van vragen. Bovendien noteren leerlingen sommige vragen onvolledig, wat dan repercussies heeft op hun resultaten.
- Momenteel is het vak bedrijfsbeheer geen element van de GIP. Hierdoor is het vak bedrijfsbeheer veeleer een losstaand element van het curriculum dat leidt tot zelfstandige kapper. Nochtans bieden de leerplannen mogelijkheden tot een volwaardige integratie van bedrijfsbeheer in de opleiding van kapper.

3.8 Structuuronderdeel: Sociale en technische wetenschappen tso3

TV en PV praktijk en stages huishoudkunde

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen voor TV en PV praktijk en stages huishoudkunde worden in voldoende mate gerealiseerd. Dit resultaat is het gevolg van een ontwikkelingstraject dat gebaseerd is op een jarenlange inzet.
- In TV huishoudkunde krijgen de leerlingen een curriculum aangeboden rondom de cluster voeding met aandacht voor gezondheidsaspecten. Daarin wordt gefocust op de ontwikkeling van de sociale verantwoordelijkheidszin van het individu in haar brede betekenis. Daartoe worden begrippen, verbanden en technieken tot een coherent geheel van vakspecifieke kennis uitgewerkt. Bovendien worden de verschillende thema's waarrond de leerplandoelen zijn geclusterd, op een behoorlijk evenwichtige wijze behandeld.
- Voor PV praktijk huishoudkunde geldt dezelfde vaststelling. De leerlingen leren een variëteit aan productgerichte opdrachten gerelateerd aan een verscheidenheid aan contexten, op een doelgerichte en planmatige wijze uitvoeren. Bovendien leren ze ook het resultaat evalueren op basis van criteria en waar nodig bij te sturen. Lesobservaties tonen zowel de hoge mate aan waarin de leerlingen planmatig en zelfstandig kunnen werken als het belang dat aan voedselveiligheid en hygiëne wordt gehecht.
- Het engagement en de leerlingenbetrokkenheid liggen aan de basis van het positieve en veilige klassenklimaat en weerspiegelen zich in een constructieve en coöperatieve houding bij de leerlingen. Die gunstige randvoorwaarden in combinatie met de matige tot voldoende krachtige leeromgeving dagen de leerlingen uit tot het inzetten van probleemoplossende vaardigheden en autonoom leren.
- Op het vlak van studiebegeleiding werd er heel wat geïnvesteerd in het ontwikkelen van inhoudelijk degelijk, goed gestructureerd en heel verzorgd studiemateriaal, dat bovendien ruim gedocumenteerd is en waaraan doordachte oefeningen werden gekoppeld.
- De evaluatiepraktijk is voortreffelijk uitgewerkt. Voor TV sluit de evaluatie aan bij de leerplandoelstellingen die overwegend focussen op kennis en inzicht. De evaluatievragen peilen op een kwaliteitsvolle en doordachte manier naar de beheersingsniveaus 'weten en inzien' en soms 'toepassen'. De vragen zijn representatief voor het geheel van de gerealiseerde doelen. De evaluatie van PV praktijk focust niet alleen op zelfstandig werken, maar ook op functionele kennis en vakgebonden attitudes.
- De vrij omvangrijke geïntegreerde proef wordt goed ondersteund door een functioneel draaiboek waarin de integratiegedachte over de jaren heen toenam. Nagenoeg alle opdrachten vertonen een onderling verband, maar kunnen nog niet altijd worden getypeerd als zijnde geïntegreerd. De procesbegeleiding verloopt nauwgezet. Sommige deelopdrachten zijn omvangrijk terwijl het aandeel van zuiver persoonlijk

werk nog veeleer gering is. Hierdoor leveren de evaluatieresultaten minder adequate informatie op voor de besluitvorming over het al dan niet slagen van de leerling, maar vooral voor het formuleren van een geïndividualiseerd studieadvies voor het hoger onderwijs.

- De leerlingenstages worden enkel in het zesde leerjaar georganiseerd onder de vorm van een blokstage. De organisatie sluit aan bij de geldende omzendbrief²¹: er wordt wekelijks in twee lestijden voor de stagebegeleiding voorzien die verantwoord worden ingevuld. Toch worden sommige kwaliteitsbevorderende randvoorwaarden nog te weinig bewaakt, o.m. de doelgerichtheid van sommige stageplaatsen, het gezamenlijk opmaken van een geplande lijst van stageactiviteiten gerelateerd aan de leerplandoelen van de specifieke vorming, het vooraf met de leerlingen exploreren van de stagedocumenten en een evaluatie uitgaande van leerdoelgerelateerde criteria. Voorts worden alle fasen van het proces verantwoord ingevuld, op de zelfevaluatie en het reflecterende vermogen van de leerlingen na. Het levensechte en eigentijdse karakter van de studierichting wordt door de stages versterkt.
- Het proces van interne kwaliteitszorg wordt nog niet systematisch doorlopen, maar het engagement biedt de garantie voor een permanente ontwikkeling van het onderwijs- en leerproces in al zijn facetten.

TV opvoedkunde

Voldoet niet

Motivering

- De leerplandoelstellingen worden in onvoldoende mate gerealiseerd. De geringe kennis van de fundamentele visie en algemene uitgangspunten van het leerplan belemmeren een doelgericht en efficiënt aanbieden en evalueren van het curriculum. Nochtans zijn de randvoorwaarden gunstig omdat via het keuzegedeelte een extra lestijd voor opvoedkunde wordt uitgetrokken.
- Het onevenwichtig plannen en exploreren van de leerplandoelen staan een adequate leerplanrealisatie in de weg. De leerstofspreiding wordt onvoldoende bewaakt. Bepaalde onderdelen worden overgeaccentueerd, terwijl de componenten 'omgaan met volwassenen' en 'omgaan met ouderen' te summier of helemaal niet worden behandeld. Bijgevolg worden de interesses en talenten nauwelijks geëxploreerd en wordt onvoldoende bijgedragen tot het proces van de studiekeuzeoriëntering van de leerlingen op het einde van deze doorstroomstudierichting. Gezien het leerlingen betreft die, met het oog op verdere studies, overwegend belangstelling hebben voor het professioneel omgaan met mensen in de diverse ontwikkelingsfasen, worden hierdoor kansen gemist. Een andere beperking heeft te maken met de benadering van sommige doelen. Zo omvatten de doelen rondom het thema 'communicatie' niet enkel kennisgerichte, maar ook vaardigheidsgerichte aspecten. Door de vrij theoretische invulling en het te smalle toepassingsgerichte karakter van deze doelen, als transfer doorheen het curriculum, wordt in de overige thema's te weinig gefocust op de brede persoonlijkheidsvorming van de leerlingen. Ondanks de extra instructietijd worden de leerplandoelen niet volledig en volwaardig gerealiseerd.
- De leerlingencursus is opgebouwd uit een amalgaam van teksten en oefeningen die niet de volledige dekking van het leerplan ambiëren. Het geheel resulteert in een onduidelijke leerlijn waarbij het verband tussen de verschillende leerstofcomponenten vaak zoek is. De verwarde structuur van het cursusmateriaal heeft ook haar weerslag op het evaluatieproces waarbij het aan leerkapstokken ontbreekt voor de leerlingen en aan evaluatielijnen voor de leraren.
- Naast het veelvuldig aanwenden van alternatieve activerende werkvormen, is begeleid zelfstandig leren in redelijke mate ingebed in de onderwijspraktijk. Het leerproces wordt

²¹ SO/2002/09 betreffende de organisatie van de leerlingenstages in het secundair onderwijs

afgestemd op de ontwikkelingsgebonden leerlingenkenmerken. Er wordt ruimschoots aandacht besteed aan het klassenklimaat en ingegaan op de reacties van de klassengroep, maar hierop wordt nog te weinig geanticipeerd om ze om te buigen tot een pedagogische meerwaarde.

Moderne didactische leermiddelen en voldoende aanschouwelijk materiaal worden structureel ingezet om het onderwijsleerproces te ondersteunen. Het gebruik van passend beeldmateriaal verhoogt het realiteitsgericht karakter van de lessen en bevordert de taakbetrokkenheid bij de leerlingen. Op dit ogenblik worden de mogelijkheden die de hele opzet van een krachtige leeromgeving biedt, nog te weinig benut om er de realisatie van de leerplandoelstellingen aan vast te koppelen.

- Zowel het leerproces als het eindproduct worden amper beoordeeld, wat niet strookt met het leerplanconcept en de aansluitende specifieke aanbevelingen. Bijgevolg beantwoordt de evaluatie niet aan de criteria van validiteit (onvoldoende afstemming op de leerplandoelstellingen) en representativiteit (onvoldoende spreiding van de leerplanonderdelen).
- Permanente evaluatie, waarbij de nadruk ligt op procesevaluatie, wordt heel summier toegepast. Er zijn op schoolniveau vage afspraken over de toepassing van permanente evaluatie maar deze zijn nog onvoldoende doorgedrongen tot de praktijk. Vakspecifieke kennis- en vaardigheidsdoelen en vakgebonden attitudes worden niet veralgemeend betrokken in de evaluatie en evenmin wordt het bereik van de doelstellingen op het einde van het leerproces nagegaan.

De rapportering van de resultaten gebeurt tweeledig: er worden zowel punten toegekend voor de specifieke vorming als voor het keuzegedeelte. Nochtans wordt de extra lestijd uit het keuzegedeelte aangewend voor de leerplanrealisatie, waardoor de opsplitsing van de resultaten geen meerwaarde vormt.

- De complementariteit van het vak opvoedkunde met de andere vakken van het specifiek gedeelte, met het oog op een nauwe aansluiting bij de opleidingsidentiteit, is nog niet optimaal. Gestructureerde afstemming op de drie centrale componenten die de studierichting kenmerken, is niet aan de orde. Evenmin is er betrokkenheid bij de stageactiviteiten op de vakgerelateerde stageplaatsen, bijvoorbeeld een kinderdagverblijf of een kleuterschool.
- Kwaliteitszorg is op klassenniveau nog onvoldoende ingebed. De vakgroepwerking, gericht op opvoedkunde binnen de verscheidene studierichtingen, vormt geen reële hefboom voor kwaliteitsverbetering, gezien de agenda zich doorgaans beperkt tot het behandelen van organisatorische aspecten. Naast het ontbreken van een doorgedreven vakgericht overleg, worden er ook geen initiatieven tot vakgerelateerde uitwisseling van knowhow genomen, bijvoorbeeld op het niveau van de scholengemeenschap. Hoewel de school het volgen van nascholing stimuleert, zijn de professionaliseringsinitiatieven en -acties minimaal.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Curriculum

4.1.1 Onderwijsorganisatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De visie van het beleid op 'onderwijsorganisatie' legt de nadruk op de synergie tussen 'mensen', 'inhoud' en 'organisatie'. De leerling staat centraal en de ingesteldheid beoogt het geven van voldoende pedagogisch comfort en veiligheid aan de jongeren. In de derde graad oriënteert de organisatie van de vorming zich duidelijk naar de toekomstmogelijkheden van de leerlingen op de arbeidsmarkt en de mogelijke doorstroming van leerlingen naar het hoger onderwijs.

- Het kleine leerlingenaantal in tal van klassen binnen een breed studieaanbod verplicht de school om zowel horizontale als verticale samenzettingen te organiseren. Doorgaans toont het personeel begrip voor de meervoudige klassensamenstellingen, maar dat maakt het bij heterogene groepen niet altijd makkelijk om de leerplanrealisatie af te stemmen op de studierichtingsprofielen.

Eveneens wordt geen moeite gespaard om het splitsen van bepaalde klassen te onderzoeken en in de mate van het mogelijke door te voeren. Het splitsen gebeurt voornamelijk in functie van de doelgroep, het verhogen van de haalbaarheid bij bepaalde leerplannen en het garanderen van de veiligheid in bijvoorbeeld de werkplaatsen. In de tweede graad wordt een studiebeleidingstraject uitgestippeld. Voor permanenties en toezichten zijn criteria uitgewerkt om de werklast te verdelen.

- De meeste lessentabellen hebben een evenwichtige spreiding van zowel de basisvakken als de vakken van het specifiek gedeelte. Er wordt nagegaan hoe de aansluiting tussen AV en TV/PV kan geoptimaliseerd worden. Bij de opmaak van de lessenroosters splitst de school tal van administratieve vakbenamingen in een vakkenstructuur, wat het geïntegreerd werken van bepaalde leerplannen eerder nadelig beïnvloedt. Voor de taalvakken en economie worden bijlessen en remediëring tijdens de middag en/of na de lesuren georganiseerd. In nood kunnen leerlingen een beroep doen op het time-outproject.

De school voorziet in alternerende stage en/of blokstage vanaf het eerste leerjaar van de derde graad bij het merendeel van de studierichtingen. De stages worden niet altijd aangewend met het oog op het realiseren van bepaalde leerplandoelstellingen. Hoewel de directie vrij behoorlijke lesopdrachten probeert op te stellen, is het aantal stage-uren (slechts 16) opgenomen in de lerarenopdrachten te beperkt in verhouding tot het volume ingerichte uren stage (216) op de lessentabellen. Hierdoor valt de vakinhoudelijke begeleiding op de stageplaats, op een paar uitzonderingen na, zwak uit. In sommige gevallen gebeurt dit enkel als er zich een probleem voordoet op de stageplaats en na advies van de stagecoördinator die voornamelijk een trajectbegeleidende taak heeft.

- Tijdens de blokstage wordt voor de tweede graad en de vijfde technische een projectweek georganiseerd die, net zoals de extra muros activiteiten, voornamelijk in het teken staat van het nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen en het bereiken van enkele leerplandoelstellingen. De leraren van de basisvorming houden rekening met de blokstages bij het opmaken van hun jaarplanning.
- Om de communicatie over de schoolorganisatie te optimaliseren maakt de school gebruik van o.a. een digitaal werkplatform. De samenwerkingsverbanden met o.a. Voka²², KMO's²³, Unizo²⁴, VDAB²⁵... creëren voor de school mogelijkheden om de arbeidsmarktgerichtheid te optimaliseren. Binnen dat netwerk van participanten ontstaan tal van initiatieven zoals bedrijfsbezoeken, deelname als jurylid aan geïntegreerde proeven, de jobbeurs ...
- Op tal van overlegmomenten wordt de schoolorganisatie soms geëvalueerd en bijgestuurd.

²² Voka: Vlaams netwerk van ondernemingen

²³ KMO: Kleine of Middelgrote Onderneming

²⁴ Unizo: Unie van Zelfstandige Ondernemers

²⁵ VDAB: Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De school biedt haar leerlingenpopulatie ruime ondersteuning en zorg aan vanuit de cel leerlingbegeleiding.
- De school wil in de eerste plaats een maximum aantal leerlingen meenemen en een diploma laten behalen, wat een terechte maatschappelijke zorg is. De participatie en het studiesucces zijn voor een aantal leerlingen - ondanks de inspanningen van de school - soms nog te beperkt.
- Om de leerbegeleiding efficiënt te starten worden alle nieuwe leerlingen gescreend in II,1. In de andere leerjaren zijn er bij de start van het schooljaar toetsen. Op deze wijze tracht de cel leerlingbegeleiding de zorgvraag van de leerlingen in kaart te brengen, om het positief leerklimaat op school- en klasniveau te stimuleren.
- Door het stimuleren van specifieke nascholing bij leraren tracht de school nog meer nadruk te leggen op 'leren leren' in de lessen. Ook worden in het kader van leerbegeleiding een waaier van structuren en tal van acties betreffende leerzorg aangeboden. Daardoor dragen de leerlingen de hoofdzaken beter mee en kunnen ze thuis, waar de meesten geen leerkrachtige omgeving hebben, vlotter studeren. Voor een aantal vakken kunnen leerstrategieën nog worden geoptimaliseerd en/of notities beter worden gestructureerd.
- Hoewel de taal voor heel wat leerlingen een grote hinderpaal vormt en de school hiervoor structuren opzet en tal van initiatieven onderneemt, is een efficiënt taalbeleid nog niet geïntegreerd in alle vakken.
- De instroom van leerlingen tijdens het schooljaar brengt extra werk. De ruime mogelijkheden die de regelgeving biedt m.b.t. toelatingsvoorwaarden worden door de school als negatief ervaren. Deze 'nieuwe' leerlingen krijgen een traject aangeboden met bijwerklessen, extra inhaalmomenten ... voor de vakken waarvoor hun voorkennis niet voldoet. Ook hun integratie in de (klas)groep krijgt aandacht. Helaas vertonen heel wat nieuwelingen shopgedrag in hun studiekeuze, ze dragen niet altijd bij tot een positieve sfeer, vaak verlaten ze de school na enkele weken of maanden.
- De leerlingen worden in hun stages en tijdens hun tewerkstelling begeleid. Vanuit de cel leerlingbegeleiding is er een opvolging van de stages aangaande algemene attitudes en vaardigheden. Structurele vakgerichte stagebegeleiding voor de alternerende stages is erg beperkt tot onbestaande. Hierdoor is het effect van bepaalde stages erg beperkt. De stages, die een krachtige vorm van leren zouden kunnen zijn, missen hun doel. De leerlingen voeren immers vaak louter routinetaken uit zonder meerwaarde voor hun leerproces, zodat ze een aantal leerplandoelstellingen niet realiseren.
- Het leerlingvolgsysteem geeft duidelijke informatie over de vorderingen en de begeleiding van de leerlingen. Hierin worden zowel negatieve vaststellingen genoteerd als voorstellen tot remediëring en individuele successen.
- De samenwerking van de school met het CLB is goed. De taken zijn functioneel verdeeld tussen beide instanties.
- De leerbegeleiding heeft nog groeikansen. De school kan nog meer uitgaan van haar eigen kracht. De ondersteuning van de specifieke leerlingenpopulatie is nu al heel goed. Verder mag er best wat meer uitdaging zijn, zodat ook de sterkere leerlingen het onderwijs krijgen waarop ze recht hebben.

4.2.2 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De socio-emotionele begeleiding is een van de hoekstenen van de leezorg in het K.T.A. van Dendermonde. Door de inputkarakteristieken van haar leerlingen stijgt de zorgvraag jaar na jaar. De school zet structuren op om via een efficiënte socio-emotionele begeleiding het positief leefklimaat in het K.T.A. te bewaken. Ze werkt voortdurend preventief en/of remediërend aan begeleiding op psychologisch, sociaal en emotioneel vlak.
- Om de zorg m.b.t. socio-emotionele begeleiding te optimaliseren en te structureren zijn er procedures opgesteld om specifieke sociale en emotionele noden van leerlingen op te sporen en te signaleren via de leraren. De frequente en/of problematische afwezigheden van leerlingen vormen een probleem. Hoewel de school hiervoor tal van initiatieven heeft genomen, blijft de afwezigheid van leerlingen een permanente zorg.
- De inbreng m.b.t. de sociale en emotionele begeleiding in de begeleidende klassenraden is vooral gericht op het optimaliseren van het leren en de leerbegeleiding van de individuele leerling.
- De zelfreflectie van de cel leerlingbegeleiding, de samenwerking met derden maar ook de succesbeleving van een aantal leerlingen vormen de basis voor een doelgerichte sociale en emotionele begeleiding. Het kritisch evalueren van haar eigen werking levert resultaten op. Zo begint de opvolging van afwezigheden effect te hebben, hoewel er op dat vlak nog een hele weg is af te leggen.
- Het optimaliseren van de werking door nascholing, een betere inventarisering en informatisering verhogen de effecten van de sociale en emotionele begeleiding.
- De nascholing van leraren m.b.t. de eerstelijnszorg opent perspectieven voor een nog meer adequate begeleiding van leerlingen met sociale en emotionele problemen.

4.3 Evaluatie

4.3.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ontwikkeling.

Motivering

- Het evaluatiebeleid is al geruime tijd in ontwikkeling, maar binnen het schoolwerkplan werd recentelijk de visie bijgestuurd en de uitvoering ervan in een gefaseerd beleidsplan vastgelegd. Het hele plan is evolutief opgevat, met aandacht voor de feitelijke en de wenselijke situatie, maar het geheel is vooral inventariserend en suggestief terwijl duidelijke afspraken en houvast ontbreken.
- Op inhoudelijk vlak ligt de klemtoon op een brede evaluatie met aandacht voor kennis, vaardigheden en attitudes. Men wil ook geleidelijk evolueren naar het gebruik van alternatieve evaluatievormen die de gangbare methode combineert met kenmerken zoals afstemming op het leerlingenprofiel, integratie van evaluatie en leren, constructiegerichte aanpak, gebruik van authentieke prestatiesituaties en actieve betrokkenheid van de leerlingen in het evaluatieproces. M.a.w. er wordt een lans gebroken om het traditionele evaluatiesysteem van dagelijks werk en examens te vervangen door een permanente evaluatie als verlengstuk van het leerproces. Het schoolwerkplan bevat informatie en criteria voor de deliberaties die ook op maat van de leerlingen en hun ouders in het schoolreglement zijn terug te vinden.

- Er werd opvallend weinig aandacht besteed aan de relatie tussen leren en evalueren en vooral aan het nagaan in welke mate de leerlingen de leerplandoelstellingen bereiken, o.m. als basis voor remediëring en voor de studiebekrachtiging door de delibererende klassenraad. Ook voor de evaluatie van attitudes blijft het plan beperkt tot een opsomming van suggesties en voorstellen.
- De verantwoordelijkheid voor de invulling van de evaluatiepraktijk ligt bij de vakgroepen. Sommige vakgroepen worden daarin ondersteund door de pedagogische begeleidingsdienst, terwijl andere op hun honger blijven zitten. Vooral in het bso werd het zogenaamde systeem van permanente evaluatie ingevoerd. In de klassenpraktijk komt dit eerder neer op een gespreide evaluatie. De geïntegreerde vakoverschrijdende evaluatieprojecten vervangen de traditionele examens. De gedragenheid is groot. Zo ging de invoering van het systeem van permanente evaluatie gepaard met het terugdringen van het aantal vakken waarvoor proefwerken worden afgenomen. De evaluatie van de geïntegreerde proef en de leerlingenstages behoort eveneens tot de verantwoordelijkheid van de vakgroepen.
- Tijdens de doorlichting werd vastgesteld dat de vakgroepen de evaluatiepraktijk in wisselende mate en met een groot verschil in kwaliteit invullen. Meestal vormen een onvoldoende leerplanstudie, het veeleer traditionele onderwijsproces en een gebrek aan deskundigheid m.b.t. de validiteit van de evaluatietechnieken de oorzaak van een onvoldoende evenwichtige en kwaliteitsvolle evaluatie. Ook de evaluatie van attitudes gebeurt weinig doelgericht: sommige initiatieven focussen op de ontwikkeling van vakgerichte attitudes, andere op de ontwikkeling van de totale persoonlijkheid en soms is de evaluatie eerder gericht op het beoordelen van het gedrag. De resultaten worden doorgaans voor 20 % meegenomen in het rapportcijfer, waardoor de validiteit soms onder druk komt te staan. Binnen de onderzochte studierichtingen levert de evaluatie van de GIP en vooral van de stages een uiteenlopend beeld en kwaliteitsverschil op. M.a.w. er is nog een hele weg te gaan voor het realiseren van een valide en transparante evaluatiepraktijk.
- De delibererende klassenraden reiken nog heel wat C-attesten uit: in sommige vakken vallen de talrijke tekorten en de lage klasgemiddelden op naast de schoolse vertraging die mee wordt veroorzaakt door een groot aantal instromers met leerachterstand, factoren die de ongekwalificeerde uitstroom in de hand werken. Uit de notulen van de delibererende klassenraad blijkt dat de oriënteringsadviezen bij de B- en C-attesten doorgaans te weinig op maat van de individuele leerling en te matig worden onderbouwd.

4.3.2 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ontwikkeling.

Motivering

- De school legde in het schoolwerkplan een aantal organisatorische afspraken over de rapportering vast, namelijk het aantal rapporten voor dagelijks werk (4) en de proefwerken (2), en de weging van de punten die voor dagelijks werk voor 60 % in het tso en voor 70 % in het bso meetellen en die voor de proefwerken respectievelijk voor 40 % en 30 % het eindtotaal bepalen. Rekening houdend met de ontwikkelingen in de evaluatiepraktijk en met de veralgemeende invoering van het systeem van permanente evaluatie is dit voor het bso een vreemde vaststelling.
- De rapportering wordt ondersteund door middel van het elektronische rapport en het leerlingvolgsysteem. Sinds dit schooljaar worden de leraren aangezet om de vaststellingen en remediëringsinitiatieven, evenals de besluiten van de begeleidende klassenraad zorgvuldig te noteren in het leerlingvolgsysteem. Om de commentaren op het rapport te optimaliseren, werden er echter nog te weinig afspraken gemaakt over hoe en welke vaststellingen en gegevens m.b.t. remediëringsinitiatieven in het leerlingvolgsysteem dienen opgenomen te worden. Over leerlingresultaten wordt ook

schriftelijk gecommuniceerd via de lijst van behaalde resultaten in de leerlingenagenda, hoewel die niet altijd doelmatig wordt gebruikt.

- De rapportering van de - tussentijdse - resultaten van de GIP en de leerlingenstages verloopt vakgroep- en soms studierichtinggebonden, met grote verschillen als gevolg wegens het gebrek aan coördinatie en sturing.
- Deskundigheidsbevordering op het vlak van een meer procesgerichte evaluatie en rapportering door leraren, ook uitgewerkt op schoolniveau, bleef tot nog toe beperkt. Hieraan gekoppeld bleef ook de aandacht voor de effecten van de rapporteringspraktijk beperkt. Ook de wijze waarop over de attestering en de oriëntering van de leerlingen wordt gerapporteerd, kent nog een behoorlijke groeimarge.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De school beschikt over een organigram waarin de beleidsstructuur wordt weergegeven en die tegelijk aantoonst dat er noch een relatie, noch een wisselwerking tussen de entiteiten bestaat. Dat blijkt ook uit de wijze waarop het leiderschap wordt ingevuld, namelijk het delegeren van verantwoordelijkheid aan een middenkader, gekoppeld aan het stimuleren van vernieuwing in de respectieve bevoegdheidsdomeinen met de leerling als centrale focus. Deze vorm van leiderschap gaat uit van de selectie van voldoende tot hoog gekwalificeerd personeel in combinatie met ervaring en vertrouwen, maar ook van factoren zoals taak- en relatiegericht gedrag om de - niet altijd vooraf bepaalde - doelen te realiseren en de wenselijke resultaten te bereiken. Sterke uitgangspunten op zich, ware het niet dat de stappen in de beleidsvoering (plannen, uitvoeren, evalueren en bijsturen) niet systematisch worden doorlopen en dat samenhang tussen de initiatieven van de verschillende domeinen ontbreekt. M.a.w. de doelgerichtheid en de doeltreffendheid van de structuren en de processen worden te weinig in vraag gesteld.
- Om haar pedagogisch project waar te maken, beschikt de school over een recentelijk bijgesteld schoolwerkplan en over instrumenten die heel wat aspecten van het schoolbeleid concretiseren. In de regel is de visie van deze specifieke beleidsdocumenten goed op de leerlingen- en schoolkenmerken afgestemd, maar het doel, de concretisering en de implementatie ervan zijn vaak te summier uitgewerkt en/of in onvoldoende mate op elkaar afgestemd.
- Hoewel de randvoorwaarden voor een participatieve besluitvorming gunstig zijn, voltrekt het besluitvormingsproces zich nog overwegend top-down. De schoolleiding of het middenkader nemen, afhankelijk van het bevoegdheidsdomein, meestal het initiatief voor innovatie of voor bijsturing van de lopende initiatieven. De ontwikkelde voorstellen worden doorgaans voor overleg en advies aan de overlegstructuren voorgelegd. Toch is de bijdrage van de teamleden, in verhouding tot de kansen tot participatie aan de besluitvorming en de schoolontwikkeling, nog beperkt. Dit wijst op een geringe betrokkenheid van het team tijdens de fase van de vaststelling van de doelen en in de ontwikkelingsfase, op het soms bescheiden draagvlak voor veranderingen, maar ook op de nood aan ondersteuning tijdens de uitvoeringsfase. Er ontstaan ook interessante initiatieven bottom-up, bijvoorbeeld binnen de vakgroepen en op het vlak van stagecoördinatie. Die voorstellen worden niet altijd door de schoolleiding opgenomen.
- De school besteedt reeds heel wat aandacht aan zelfevaluatie. Ze verzamelt niet enkel gegevens over de leerprestaties van de leerlingen, de resultaten in het vervolgonderwijs en de doorstroming naar de arbeidsmarkt, maar ze ontwikkelt ook enquêtes voor de evaluatie van sommige aspecten van de schoolorganisatie. Daarnaast participeert ze regelmatig aan de bevragingen van externe organisaties. Deze initiatieven leveren heel wat gegevens op, maar die worden ofwel in

onvoldoende mate geanalyseerd, ofwel worden de conclusies in te geringe mate gebruikt voor mogelijke bijsturing van daaraan gerelateerde processen. Ook de besluiten van de externe bevestigingen worden amper aangewend voor kwaliteitsverhoging. Op vakniveau wordt, los van de waardevolle initiatieven van individuele leraren, verwacht dat de vorderingen in de leerplanrealisatie in de jaarplannen worden aangegeven, maar verder reikt deze opdracht niet. De vakgroepen worden overigens niet doelgericht aangestuurd om o.m. te reflecteren over het onderwijs- en leerproces en de leerprestaties van de leerlingen. Hierdoor wordt het kwaliteitsproces gerelateerd aan het kernproces nog te weinig doeltreffend ingevuld. M.a.w. de kwaliteitscirkel wordt nog niet systematisch doorlopen, waardoor de kwaliteitszorg nog in te geringe mate in de algemene schoolwerking ingebed is.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor TV kantoortechnieken in de derde graad Kantoor
- De leerplanrealisatie voor TV en PV huishoudkunde in de derde graad Sociale en technische wetenschappen
- De geïntegreerde proef in het tweede leerjaar van de derde graad carrosserie
- De leerplanrealisatie van salonwerk in derde graad Haarzorg
- De leerplanrealisatie voor TV en PV tweede graad Hout

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De leerbegeleiding
- De socio-emotionele begeleiding op schoolniveau
- De zorg voor de leerlingen
- De leeromgeving en het leefklimaat in de nieuwbouw

Wat betreft het algemeen beleid

- De opgezette structuren met toewijzing van verantwoordelijkheden

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De organisatie en opvolging van de vakinhoudelijke begeleiding tijdens de stages

Wat betreft het algemeen beleid

- Het coördineren en bewaken van de toegewezen verantwoordelijkheden
- De kwaliteitszorg

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie van het vak TV dameskappen in de tweede graad Haarzorg
- De leerplanrealisatie van de vakken PV praktijk mechanica en PV praktijk elektriciteit in de Basismechanica
- De leerplanrealisatie van het vak TV toegepaste economie in de derde graad Kantoor

- De leerplanrealisatie en de evaluatiepraktijk van TV opvoedkunde in de derde graad Sociale en technische wetenschappen

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL		Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 bso	Haarzorg		TV dameskappen
Graad 2 bso	Basismechanica		PV praktijk mech. & elektriciteit
Graad 3 bso	Kantoor		TV toegepaste economie
Graad 3 tso	Sociale en technische wetenschappen		TV opvoedkunde

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 oktober 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Alex Maes

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Michel Mailliard